

EXAMENSARBETE

LÄSNING

Ett projekt vars syfte är att
stimulera barns läsvanor

ANDREAS ANTTILA
DANIEL HEGESTRÖM

PEDAGOGUTBILDNINGARNA

GRUNDSKOLLÄRARPROGRAMMET ÅK 1-7
HT 2002

Vetenskaplig handledare: Dennis Groth

Läsning

Ett projekt vars syfte är att stimulera barns läsvanor.

Andreas Anttila

Daniel Hegeström

PEDAGOGUTBILDNINGARNA
GRUNDSKOLLÄRARUTBILDNINGEN 1-7
HT 2002

Vetenskaplig handledare: Dennis Groth

Förord

Eftersom vi båda är väldigt intresserade av litteratur och det skrivna ordet kändes det naturligt att vi valde att jobba med läsning och läsvanor. Vi bestämde tidigt att vi ville genomföra ett läsprojekt med en skolklass och titta på om vi kunde påverka deras läsvanor genom ett läsprojekt.

Vi vill framföra ett stort tack till en rad människor men mest av allt vill vi tacka Sune Andersson som gav oss fria händer att genomföra vårt projekt under slutpraktiken. Vi vill även tacka barnen som deltog i projektet.

Vi vill tacka Dennis Groth som varit vår vetenskaplige handledare på Luleå Tekniska Universitet. Utan Dennis hade det varit svårt för oss att kunna genomföra detta arbete och vi har haft väldigt givande handledarträffar med Dennis.

Karin Nilsson har varit till stor hjälp för oss och därför vill vi rikta ett stort tack även till henne.

Abstrakt

Syftet med arbetet var att undersöka hur vi genom ett läsprojekt kan stimulera barns läsvanor. Vi genomförde ett läsprojekt som inkluderade både enkätundersökning samt boksamtal enligt Aidan Chambers metod. Studien omfattade 19 barn i en skola i Luleå. Vi hade ingen könsaspekt på arbetet. Läsprojektet gick ut på att barnen delades in i läsgrupper som en gång i veckan fick diskutera innehållet i den lästa boken enligt Aidan Chambers metod. Resultatet gav oss en bild av barnens läsvanor samt påverkade barnens läsvanor på ett positivt sätt. Genom att ge en positiv bild av läsning till barnen så kan man få dem att vilja läsa mer böcker och då anser vi att vi har nått vårt syfte.

Innehållsförteckning

Förord

Abstrakt

Innehållsförteckning

Bakgrund	1
Varför ska barn och ungdomar läsa?.....	1
Barn och ungdomars fem huvudfaser i läsutvecklingen.	2
Historik över barn och ungdomsläsning	3
Tidigare läsundersökningar.....	4
All läsning utvecklar språket	4
Serier bara skräplitteratur?	5
Vad säger läroplanen och kursplanen?.....	5
Vikten av boksamtal.....	6
Hur får man barn att läsa?.....	8
Var finner man barn och ungdomsböcker?.....	8
Syfte	9
Metod	9
Försökspersoner	9
Bortfall	9
Genomförande.....	10
Lektionsplanering	11
Resultat	12
Resultat av enkätundersökning	12
Resultat av boksamtal	13
Barnens tankar kring läsprojektet	14
Resultat av intervjuerna.....	15
Diskussion	17
Validitet och reliabilitet	19
Fortsatt forskning	19
Litteratur	20
Bilagor 1-3	

Bakgrund

Vi har valt att i vårt examensarbete undersöka vikten av skönlitterär läsning för barn- och ungdomar. Enligt både vår egen erfarenhet och den facklitteratur vi läst är detta av största vikt för barn- och ungdomars utveckling såväl kunskapsmässigt som emotionellt.

Varför ska barn och ungdomar läsa?

1. För att utveckla språket

En av läsningens viktigaste uppgifter är naturligtvis att förbättra barnets språkutveckling. Rimsten-Nilsson (1981) hävdar att språket ofta är den avgörande skillnaden mellan människor och djur, det vill säga att via sin kommunikationsförmåga kunna föra det skrivna språket vidare, generation efter generation. Språket är även människans viktigaste redskap för att själv kunna påverka sin egen situation. Den som kan formulera sig väl äger en dyrbar skatt genom att detta även innebär makten att kunna påverka och föra sin egen talan.

Den som inte har talets gåva faller snabbt ur systemet. Ett vanligt talesätt lyder: ”När bokstäverna tar slut tar nävarna vid.” Om människor slutar kommunicera med varandra så leder detta ofta till konflikter av olika grader. Nilsson (1986) anser att en betydande orsak till att barn slåss på rasterna är att det brister i kommunikationen dem emellan. Vidare hävdar han att man med hjälp av skrivna texter, och då framför allt skönlitterära böcker, kan bygga upp barns språkkänsla, samtidigt som man ger dem både språklig säkerhet och en trygghet som de bär med sig under hela sin livslängd. Enligt de undersökningar som Nilsson redovisar gav skönlitteraturen också läsaren ett rikare ordförråd, vilket medförde att från den närmaste omgivningen vidgades de sociala cirklarna successivt.

När barns uppfattning om världen byggs ut är det viktigt att vuxna försöker att hjälpa dem till så advekata föreställningar som möjligt. Barn påverkas av vad de ser, hör och läser om (Rimsten-Nilsson 1981).

2. För att få kunskaper och en större förståelse

Läsning av skönlitterära böcker är viktig för barnets språkutveckling men ger även andra vinster, nämligen kunskap på olika plan. Seriösa författare skriver för att de vill berätta något för läsaren, samtidigt som de vill förmedla kunskap och också hjälpa läsaren att förstå verkligheten omkring.

Nilsson (1986) påpekar att ”De kunskaper som den skönlitterära boken förmedlar också stannar kvar i minnet, eftersom man inte bara läser om någonting som man till exempel gör när man läser på inför ett prov” (s.112). Då läser man nämligen under en kort och intensiv period för att göra så bra ifrån sig som möjligt på provet, men allt fastnar inte i minnet. Den viktigaste kunskap den skönlitterära boken förmedlar är insikt i hur man skall förhålla sig till sig själv och till omgivningen. Detta förmedlas sällan i fakta- och läroböcker (Nilsson 1986).

3. För att förmedla kulturarvet

Det finns i vårt samhälle folksagor, myter och böcker som, enligt Rimsten-Nilsson (1981), fungerade som ett dokument över vår kultur. Dessa speglade sådant som var viktigt och centralt i samhället, men som oftast var svårgripbart och sällan klart utsagt. Vidare hävdar Rimsten-Nilsson att barn- och ungdomsböcker som förmedlar kunskaper om vårt kulturarv är ett viktigt hjälpmedel, bl.a. för invandrabarn, eftersom denna typ av litteratur ger dessa barn en större inblick i hur samhället fungerar.

Även vår tids vanor och normer förmedlas genom en rad barn- och ungdomslitteratur. Genom att läsa dessa böcker så ser läsaren att han eller hon har någonting gemensamt med figurerna i böckerna. (Rimsten-Nilsson 1981)

4. För att hjälpa barn genom livskriser av olika slag

I boken "Läsglädje", skriven av Amborn och Hansson (1998), kan man läsa om en undersökning som visade den betydande roll som litteraturen spelade för barn som av någon anledning inte mådde bra, vare sig fysiskt eller psykiskt. Där poängteras vikten av att läsa skönlitterära böcker. Dessa barn sade att de mådde bra när de läste, och att de då kunde drömma sig iväg till en bättre plats där de slapp må dåligt.

Barn och ungdomars läsutveckling i fem huvudfaser

I boken "Barn och ungdomars läsning" av Svensson (1989) relateras till de två språkforskarna Schliebe-Lippert och Beinleich och deras åsikt att det finns fem olika faser i barns och ungdomars läsutveckling. Dessa är:

1. Bilderboks- och barnramseåldern

Denna fas inträffar när barnen är mellan 2 och 5-6 år gamla och utmärks av barnets självcentrering. Barnet gör då liten eller ingen åtskillnad mellan sig själv och den omgivning som det befinner sig i. Den utvecklingsmässiga uppgiften i denna ålder är att skilja mellan jaget och omgivningen. Detta underlättas gärna med bilderböcker, förutsatt att dessa presenterar enstaka och isolerade föremål från barnets omgivning. Barn älskar rim och ramsor, till stor del på grund av rytmen i dessa. Barnets tidigaste intresse för faktakunskaper kan lätt mötas med enkla bilderböcker som tar upp det ämne som intresserar dem (djur av olika slag är vanligast förekommande).

2. Sagoåldern

När barnet är mellan 5 och 8-9 år så menar man att det är inne i sagoåldern, en ålder som även kallas den "magiska realismens ålder". Generella drag för denna fas i läsutvecklingen är att barnet nu är mottagligt för i huvudsak fantasi. I början på denna fas så uppskattas sagor med handlingar som utspelas i en miljö som barnet är bekant med (dagis, lekparken etcetera).

3. Miljöberättelse- eller faktaläsningens åldern

Schliebe-Lippert och Beinlich anser att denna inträffar mellan 9 och 12 års ålder, eftersom man då kan säga att barnet kan konstruera en realistisk och rationellt organiserad fasad framför en pseudorealistiskt maskerad bakgrund av äventyr och magi. När barn har uppnått dessa åldrar börjar de alltmer fundera på abstrakta saker som ”hur?” Och ”varför?”. Denna fas kan kännas lite jobbig för de vuxna i barnets omgivning, till exempel föräldrar, pedagoger etc., eftersom de inte alltid har svar på alla dessa funderingar. Intresset för sagor bibehålls genom denna fas, men sagorna börjar nu få konkurrens med äventyrsberättelser som lockar allt mer.

4. Äventyrsberättelsens ålder

Från 12 till 14-15 års ålder inträffar den period som utmärks av att barnet blir alltmer medvetet om sin egen personlighet. Detta är dock ingen lätt fas att passera utan många barn kan må väldigt dåligt. Tuffhet och gängbildningar inträder, vilket anses minska intresset för skönlitteratur. Som motvikt mot vardagens bekymmer är det dock värdefullt att kunna sjunka in i litteraturens magiska värld. Allmänna läsintressen i denna fas är äventyrsböcker, sensationsnoveller, reseskildringar och populärfiktion.

5. Mognadsåren eller läsutvecklingens litterärtestetiska skede

Schliebe-Lippert och Beinlich menar att denna fas i läsutvecklingen inträffar från 14 till 17 års ålder. Nu upptäcks den egna inre världen av kritisk självcentrering, och man börjar utveckla en livsplan samt olika värdeskalor. Även i denna läsfas uppskattas handling med intriger. Läsintresset vänder sig numera mot äventyrsberättelser med inriktning mot ett mer intellektuellt innehåll, reseskildringar, historiska romaner, biografier, kärleksberättelser, aktuella ämnen, engagerande litteratur samt faktamaterial som ofta har att göra med egna fackintressen.

Ett studietänkande som detta är grundat på klassisk utvecklingspsykologi, och då särskilt den kognitiva utvecklingspsykologin som Piaget utgick ifrån. Den karaktäriserades främst av fyra kardinalprinciper: universalitet, spontanitet, sekvensialitet samt hierarkisk integration.

Historik över Barn- och ungdomsläsning

I Boken ”Utblick över barn- och ungdomslitteratur” av Furuland och Örvig (1986) diskuteras de olika tidsepokenas förhållande till barn- och ungdomslitteratur.

Redan på 1530-talet ansåg Martin Luther att fablerna var ett bra medel i en uppfostringsprocess. Jean-Jacques Rousseau kom på 1760-talet fram med en sträng pedagogisk litteratursyn. Den enda bok som han accepterade för sitt försöksobjekt Emile (1762) var ”Robinson Crusoe” skriven av Daniel Defoe. Rousseau ansåg att denna bok kunde stimulera barnens eget tänkande och självverksamhet. Den så kallade fabelmoralen ansåg Rousseau direkt olämplig för barn.

Vid mitten på 1800-talet så ansåg man i Sverige att den litteratur som barn läser ska bestå av andliga texter, till exempelvis söndagsskoletidningar. Denna litteratur betraktades som ett naturligt led i barns uppfostran. Dessa tankar dominerade i stort sett under hela upplysningstiden. När sedan romantiken och dess ideal blev förhärskande, så började man alltmer betona vikten av att barn får läsa och höra på sagor.

I Norden var det Zacharias Topelius som först formulerade sig utförligare angående barnlitteraturens funktion och innehåll. Topelius inledde 1865 första delen av den svenska upplagan av "Läsning för barn". Ur denna skrift kan man läsa:

"Jag föreställer mig att sedeläran i barnböcker varken bör ösas med slev eller påklistras som skylt. Växer hon icke fritt ur berättelsen själv, vilket är det lyckligaste så må hon åtminstone kläda sig i en så levande gestalt, att saken och icke förmaningen kan tagas i med händerna." (Furuland 1986, s.54)

I slutet på 1890-talet verkade i Tyskland pedagogen Heinrich Wolgast som ansåg att all värdelös barnlitteratur skulle kasseras. Hans åsikt var att barnlitteratur skulle vara ett medel för fostran och konstnjutning. Endast det han kallade för äkta diktares verk borde godkännas som lektyr för barn och ungdomar. Som allt annat så spreds dessa tankar även till Sverige, och här var det en kvinna vid namn Gurli Linder som förmedlade Wolgasts tankar och idéer. Hon var en stark kritiker mot klassikerbearbetningar och ansåg att ungdomen så fort som möjligt skulle bli bekanta med originalen. Vidare hävdade hon att barn så tidigt som möjligt skulle börja läsa vuxenlitteratur i stället för den serietillverkade barnlektyren (Furland & Örvig 1986).

När sedan nazisterna tog makten i Tyskland infördes det en ännu striktare kontroll av barn och ungdomslitteratur. Böcker som man inte ansåg uppfylla deras krav brändes tillsammans med andra böcker på bokbål.

Den debatt som fördes under 1800-talet om att barn- och ungdomslitteraturen inte ansågs vara sig behöva eller vara värd någon egentlig kritik eller litteraturhistorisk behandling lever enligt Furuland och Örvig (1986) i mångt och mycket kvar än idag.

Tidigare läsundersökningar

1967 genomfördes en undersökning i Göteborg där elever på högstadiet fick svara på en rad frågor angående sina läsvanor. Man undersökte hur mycket tid de spenderade på läsning, men även antalet lästa böcker under en viss tid. Resultatet av undersökningen visade att 28 % av barnen inte hade läst någon bok under den senaste månaden (Furland & Örvig 1986).

All läsning utvecklar språket

Rimsten-Nilsson tar i sin bok "Barnböcker och läslust" upp frågan om huruvida det finns bra och dåliga barn- och ungdomsböcker. Språkfilosofen Hayakawa har betonat att "Vi människor skapar våra föreställningar om världen omkring oss mera med hjälp av den information vi får av andra än genom våra egna erfarenheter" (Rimsten-Nilsson 1981, s.165)

Serier bara skräplitteratur?

Det är inte ovanligt att få höra att tecknade serier endast är något dåligt och har en negativ inverkan på barnen enligt formeln: serier är dåligt och böcker är bra. Nilsson, författare till

boken ”Barn, föräldrar böcker” (1986) anser att på samma sätt som är fallet bland böcker, så finns också både bra och mindre bra exempel på serier. Som lärare eller förälder är det enligt Nilsson inte viktigast att fördöma och förbjuda barns serieläsning utan att hjälpa dem att hitta det som är bra.

1954 utbröt en livlig debatt i Sverige angående de tecknade seriernas vara eller icke vara. I undersökningar gjorda av Lorentz Larson (Furuland & Örvig, 1986) under denna tid kan man utläsa att nästan vartenda barn i åldern mellan 8 och 15 år läste serier regelbundet. De flesta lärare under samma tid var kritiska mot serietidningar, och många gick så långt att de ville förbjuda dem.

De som var motståndare mot serier ansåg att dessa förstörde barnens fantasi. När ett barn läser en ren text så skapas det inre bilder i barnets fantasi, hävdade motståndarna, vilket inte sker när barnet läser serier. Det sades att barn som läste mycket serier inte lärde sig någonting, men för detta påstående fanns det inga som helst stöd. En positiv sida som serieläsningen förde med sig var att det barn som läste mycket serier oftast också läste mycket litteratur. (Furuland, Örvig 1986)

Det fanns en tid då man menade att Mark Twains bok ”Tom Sawyer” och ”Huckleberry Finn” var dålig litteratur som barn inte borde läsa. Vidare påstods det att August Strindbergs böcker hade en moraliskt fördärlig inverkan på barn och ungdomar. (Nilsson 1986)

Enligt Furuland (1986), författare till bland annat ”Utblick över barn och ungdomslitteraturen”, skulle en bra barnbok uppfylla tre krav: Boken skulle intressera barnet tillräckligt mycket så att den kändes intressant under hela lästiden, den skulle ha tillräckliga estetiska kvalifikationer samt även beröra etiska frågor, och då ha en moral eller tendens som rimligen kunde accepteras. Han menade att förutom dessa tre punkter kan inga andra krav ställas.

Enligt Nilsson (1986) så finns det bara ett sätt att ta reda på om en bok är dålig eller inte. Det är givetvis att läsa boken själv. Hur många recensenter som tycker om boken är egentligen oviktigt, eftersom alla människor har olika smak.

Vad säger läroplanen och kursplanen?

I Läroplan för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolreformerna, Lpo 94, kan man under rubriken Skolans värdegrund och uppdrag läsa att:

”Medvetenheten om det egna och delaktigheten i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla, tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där.” (Lpo 94, s.5)

Genom den skönlitterära boken kommer barn och ungdomar i kontakt med andra miljöer och kulturer på ett sätt som de annars inte skulle göra. Många konflikter, stora som små, grundas på okunnighet för det annorlunda. Ju mer kunskap man har om varandra desto större samhörighet får man.

I Lpo 94 står det under skolans uppdrag att ”Barnen ska genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga” (Lpo 94, s.6). I den tidigare läroplanen för grundskolan 80 stod det skrivet att skönlitteraturen skall dominera undervisningen i svenska. Dessa rader är borttagna i den nuvarande läroplanen, Lpo 94. Undervisningen i ämnet svenska bör precis som det står i läroplanen vara varierande och stimulerande utan att man för den delen hoppar över det kulturella arv som man ska föra vidare till kommande generationer (Amborn, Hansson 1998).

I Lpo 94 kan man även läsa att ”Skolan skall stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter” (Lpo 94, s.7). Det är därför viktigt att alla elever får ta del av undervisningen. Det skall finnas böcker för alla kategorier läsare. Ett klassrum utan en uppsättning böcker för elever med lässvårigheter är inget bra klassrum (Nilsson 1986).

I kursplanen för svenska i grundskolan står det: Litteraturen är viktig för att utveckla den egna språkbehandlingen och språkriktigheten. Läsning är oerhört viktig för språkutvecklingen hos ett barn. Hälften av barnets ordförråd skapas innan det har fyllt sju år. Därför är det viktigt, menar språkforskarna, att barn skall läsa böcker redan innan de kan läsa, det vill säga att barnen skall bekanta sig med böcker och andra texter redan innan de kan läsa. (Amborn, Hansson 1998) Vidare i Lpo 94 kan man under rubriken Mål att sträva mot att läsa ”Skolan skall sträva efter att varje elev utveckla ett rikt och nyanserat språk samt förstår betydelsen av att vårda sitt språk” (Lpo 94, s.6). Detta gör barn om de regelbundet läser olika litterära verk, både nutida böcker men även så kallade klassiker (Klingberg 1972).

I kursplanen för svenska står att läsa under rubriken: Vid slutet av år 5 skall varje elev;

*Kunna läsa barn och ungdomsböcker och faktatexter anpassade till elevens ålder med flyt och god förståelse.

*Ha god vana att använda ett biblioteks möjligheter till informationssökning genom uppslagsverk, facklitteratur, tidskrifter, tidningar och CD-ROM och liknade medier.

Det sistnämnda visar på att det numera finns kunskap att hämta inte endast i böcker och tidskrifter. I och med att vi nu lever i ett informationssamhälle som strävar mot att alltmer kunskap skall vara tillgänglig för alla, så finns en betydande mängd information att hämta via den nya tidens informationskanaler.

Vikten av boksamtal

Aidan Chambers (1993), välkänd och uppskattad barn- och ungdomsförfattare, är stor förespråkare till att barn och ungdomar ska få tillgång till böcker. Han anser även att de böcker som barnen har läst skall diskuteras i grupp genom s.k. boksamtal.

Enligt Chambers skall ett bra boksamtal vara uppbyggt av tre moment, eller ingredienser som han kallar dem för. Samtalet bör inledas med att deltagarna utbyter entusiasm med varandra. Detta kan visas på två sätt: Dels ett gillande, men även genom ett ogillande. Som lärare är det viktigt att inte förakta ett ogillande utan att istället be barnet förklara varför det inte gillar det lästa. Därefter går man vidare genom att utbyta ”frågetecken” med varandra,

det vill säga att barnen diskuterar det som man inte har förstått i texten. Det kan vara frågor i stil med: Vad menade de med att...? När man har löst problemen är nästa moment att utbyta kopplingar med varandra, det vill säga upptäckta mönster. Detta hjälper barnen att få ett bättre sammanhang och ökar deras möjlighet att kunna se till exempel kopplingar mellan olika personer i ett helt annat ljus, vilket underlättar den vidare läsningen.

Chambers är noggrann med att poängtera att man som pedagog inte skall sträva efter att försöka få fram något sorts gruppbeslut utan anser att man skall vara försiktig med ”gemensamt ägda” tankar. Gruppmedlemmarna skall få ha olika åsikter och tankar kring texten. Med detta menar han dock inte att man kan eller ska ”slå sina kloka huvuden ihop” utan tvärt om. Varje gruppmedlem vet något, men ingen av dem vet allt. Målet med dessa boksamtal är att varje gruppmedlem ska upptäcka mer av texten än vad som hade varit möjligt på egen hand.

Kan ett barn vara litteraturkritiker? På den frågan svarar många NEJ! Enligt W.H. Auden (Chambers, 1993) bör en litteraturkritiker vara kapabel att:

- 1) Introducera författare för andra.
- 2) Övertyga mig om att en bok är antingen bra eller dålig.
- 3) Visa läsaren på ett samband mellan böcker från olika tidsperioder.
- 4) Ge en egen tolkning kring innehållet.
- 5) Belysa den konstnärliga skapelseprocessen.
- 6) Belysa förhållandet mellan konsten å ena sida och livet, moralen etc. å den andra sidan.

Chambers framhåller i sin bok ”Böcker inom oss” (1993) att det är bevisat att ett barn kan uppfylla samtliga ”krav” som ställs för att kunna vara kritiker. Barn vet nämligen mycket om den värld som de lever i. Läraren måste emellertid komma på ett sätt att få med denna kunskap i boksamtalen.

En grundpelare i Chambers metoder är att allting är värt att berättas om. Som lärare eller gruppmedlem får man absolut inte yttra ord som ”fel”, ”det hör inte hit” och ”dumt sagt” etcetera. Genom att avfärda barns åsikter på detta sätt lär de sig att tycka illa om läsning och allt som har med skolan att göra. I stället bör man som god pedagog påpeka vikten av att skapa sig egna åsikter kring ett ämne. Vidare, menar Chambers, att man som samtalsledare skall inta en avvaktande roll när man sitter med vid ett boksamtal. De flesta elever, oavsett ålder, brukar vilja vara sin lärare till lags, och frågor som: ”Vad vill du att jag ska säga?” är inte ovanliga vid sådana tillfällen. Då är det viktigt att poängtera att ingenting är fel.

Det kan hända att ett barn frågar sin lärare om vad hon eller han tycker. Då är det emellertid viktigt att denne inte avfärdar frågan helt. I stället bör man uppmuntra läsaren att gå vidare. Ett bra exempel på ett svar till en sådan fråga är: ”Det ska jag berätta strax. Men först skulle jag vilja höra vad ni tycker.”

En lärare som leder ett boksamtal har, enligt Chambers, har fyra viktiga uppgifter, nämligen:

- 1) Att gång på gång kunna föra tillbaka läsarna till texten.
- 2) Att vara beredd på att kunna ställa "allmänna frågor" som kan få samtalet att utvecklas.
- 3) Att vara beredd på att ställa frågor som är specifika för just denna bok. Därför är det viktigt att läraren är bekant med boken och dess innehåll.
- 4) Att med jämna mellanrum sammanfatta det sagda för att ge eleverna chansen att se den "röda tråden" i textens innehåll. (Chambers 1993)

Hur får man barn att läsa?

Det första kravet för att få ett barn intresserat av läsning är att själv vara intresserad. Det är svårt att övertyga barn om läsningens betydelse om de inte ser några vuxna läsa.

Högläsning är ett mycket viktigt element i barnens läsutveckling, och många gör felet att sluta med detta alltför tidigt. (Nilsson 1986)

"Det betyder att barnet inte klarar att läsa böcker där innehållet är i nivå med deras mognad utan måste öva i enklare böcker, ofta med ett i deras ögon barnsligt innehåll. Detta kan leda till att de uppfattar böcker som larviga och ointressanta, vilket kan lägga grunden till en livslång misstro till bokläsning"(Nilsson 1986 s. 23)

Föräldrar vet vad barnet har för intressen, de vet vad barnet gör på fritiden och vilka Tv-program det tycker om. Detta ger en inblick i vilka böcker som kan vara intressanta för barnet. Böcker från föräldrarnas egen barndom kan vara inaktuella och svåra att få tag i. Att delta i studiecirkel kan vara ett bra sätt att få information och kunskap om barnböcker. De flesta studieförbund erbjuder cirkel.(Nilsson 1986)

Var finner man barn- och ungdomsböcker?

I boken "Barn föräldrar böcker" (Nilsson, 1986) står det att biblioteket är ett ekonomiskt ställe att hitta böcker på. Det är gratis att låna och böckerna håller ofta hög kvalitet. Föräldern, som innehar kunskaper om barnets intressen finner, med hjälp av bibliotekarien, som i sin tur innehar stora kunskaper om böcker, alltid en bok som passar barnet.

Bokklubbar och bokhandeln har ofta ett stort utbud av böcker. Det finns även ett flertal bokklubbar för barn, men flera av dessa har ett utbud av böcker med dålig kvalitet som kan vara förenklade sagor i massproduktion för att ge en större vinst (Nilsson, 1986)

Syfte

Vårt syfte var att undersöka hur vi genom ett läsprojekt kan stimulera elevers läsvanor.

Metod

För att få svar på vår huvudfråga valde vi tre olika metoder nämligen enkät, väglett samtal samt intervju. Både det vägledda samtalet och intervjuerna har sin grund i den kvalitativa forskningsmetodiken. Med kvalitativ forskning menas att ”Det kvalitativa synsättet riktar intresset mer mot individen. I stället för att fråga hur en objektiv verklighet ser ut ställer man frågan hur individen tolkar och formar sin verklighet.” (Backman, 1998, s.48) Enkäten har sin grund i den kvantitativa forskningen. Detta innebär att använder sig av statistiska bearbetnings- och analysmetoder. (Patel & Davidson, 1994)

Enkäten gjordes för att vi ville få en övergripande bild av barnens läsvanor innan vi startade vårt läsprojekt. Enkäten var uppbyggd av slutna svarsalternativ vilket gjorde att vi kunde sammanställa resultatet i diagram och tabellform. Eftersom enkäten hade slutna svarsalternativ kan man säga att den hade hög grad av standardisering. Detta gjorde att vi kunde göra en kvantitativ analys av resultatet. (Patel & Davidson, 1994) Enkäten fylldes i anonymt och vi hade ingen könsaspekt.

Utvärderingen av boksamtalen gjordes i form av vägleda samtal där vi satt tillsammans med läsgrupperna och målet med dessa samtal var att vi ville få ett kvalitativt resultat av barnens känslor kring det genomförda läsprojektet. Samtalen var till stor del ostandardiserade vilket innebär att vi inte hade färdiga frågor till barnen utan att vi formulerade frågorna under samtalets gång. Vi valde att använda oss av ostandardiserade samtal eftersom vi ville få kvalitativa resultat av samtalen. (Patel & Davidson, 1994)

Undersökningen avslutades med att vi genomförde åtta stycken elevintervjuer (se bilaga 2). Vi valde att intervju åtta barn för att vi inte hade tid att intervju samtliga barn i klassen. Dessa genomförde vi för att vi ville titta på hur vårt läsprojekt hade stimulerat barnens läsvanor. Viktigt att tänka på när man genomför intervjuer med barn är ”När man ska genomföra barnintervjuer och på så sätt ta reda på hur barns tankar ser ut, går man gå in i barnens värld på ett deltagande sätt”. (Lindh-Munther, 1989, s 31) Barnen valdes ut slumpmässigt vilket gör att flera olika individegenskaper kan komma att representeras i intervjuerna. (Patel & Davidson, 1991) Intervjuerna var uppbyggda av fem huvudfrågor (se bilaga 3) som ibland mynnade ut i några följdfrågor som formulerades under intervjuens gång. Intervjuernas huvudmål var att kunna göra en kvalitativ analys av resultatet.

Försökspersoner

Våra försökspersoner var en klass i årskurs 5 i en skola i Luleå. Klassen bestod av 19 elever varav 14 var pojkar och 5 flickor. Åldern på barnen varierade mellan 10 år till 12 år.

Bortfall

Samtliga 19 barn var närvarande under enkätundersökningen. Under läsprojektets gång var det några barn som var frånvarande under vissa boksamtal på grund av olika orsaker. Men detta bortfall anser vi inte har någon betydelse för resultatet.

Genomförande

Vi började vår praktik med att diskutera läsning och läsvanor tillsammans med barnen. Vi förklarade för dem att vi skulle genomföra en undersökning i deras klass och att de skulle få svara på en enkät. Vi berättade även att vi under de sju kommande veckorna skulle genomföra ett läsprojekt tillsammans med dem. Innan barnen fick börja svara på enkäten så lät vi dem titta och läsa igenom frågorna och ställa eventuella frågor till oss. Vi förklarade enkäten för barnen och sedan fick de svara enskilt på alla frågorna. I slutet på första veckan delade vi in klassen i grupper om tre, att vi valde att dela in grupperna så var för att det fanns bara böcker till tre i varje grupp. Denna gruppindelning behöll vi under hela praktikperioden. Läsprojektet gick till på följande sätt: Varje grupp fick välja en bok som samtliga gruppmedlemmar skulle läsa. Vi lät dem läsa vilka böcker de ville, enda villkoret från vår sida var att det skulle finnas en bok till respektive gruppmedlemmar, till vissa grupper fick vi ta deras lokala bibliotek till hjälp och beställa in fler exemplar av vissa böcker. En gång i veckan så fick medlemmarna i grupperna sitta ned tillsammans och diskutera boken och dess innehåll. Inför varje gruppmöte så fick barnen några "hjälpord" att diskutera kring.

Metoden grundar sig på "jag undrar" (Chambers 1993). Den går ut på att vi som ledde boksamtalen inte ställde frågor som varför och hur utan att vi istället inledde frågorna med "jag undrar..." Denna metod underlättar både för den som leder boksamtalen men även för deltagarna. Vi var även noggranna med att förklara för grupperna att vi inte var intresserade av att få betyg om varje bok och vi poängterade även för grupperna att vi inte var ute efter gruppernas gemensamma funderingar utan att varje gruppmedlem får ha en egen tanke kring det lästa. Under vår sista praktikvecka så genomförde vi en utvärdering med klassen där de fick berätta om vad de tyckte om läsprojektet. Under de sista praktikdagarna genomförde vi elevintervjuer. Vi valde att slumpmässigt lotta fram åtta barn som vi intervjuade.

Lektionsplanering

Vecka 40. Under praktikens första två dagar presenterade vi vårt läsprojekt för barnen samt att vi berättade om vår enkätundersökning som vi skulle genomföra. Barnen fick som uppgift till måndag vecka 41 att fundera på vilken bok som de är intresserade av att läsa under de kommande veckorna.

Vecka 41. På måndagen genomförde vi vår enkätundersökning. Innan barnen fick enkäten i sina händer förklarade vi den för dem. Sedan delade vi ut den och lät barnen titta igenom den. På onsdagen startade vi upp läsprojektet. I samspel med vår handledare delade vi in klassen i de olika läsgrupperna. Dessa grupper skulle bestämma vilken bok som de skulle läsa. Därefter gick vi till biblioteket och tillsammans med dem tog vi fram böckerna som krävdes. Eftersom vi kom att behöva beställa in vissa böcker från andra bibliotek så fick vi inte dem förrän i slutet på veckan. Barnen fick i läxa att få läsa ett antal sidor i sin bok fram till det första boksamtalen som vi genomförde under vecka 42. Antalet sidor berodde på när vi fick böckerna.

Vecka 42. Innan boksamtalen påbörjades under torsdagen så berättade vi för klassen om hur dessa samtal skulle fungera. Vi berättade om Aidan Chambers metod för boksamtal. På torsdag var det så dags för det första boksamtalen. Eftersom klassen kom att bestå av sex läsgrupper så behövde vi använda oss utav ett par lektionspass. Eftersom vi var ledarna av samtalen så kunde vi inte ha igång fler än två samtal samtidigt. Samtalen kom att fortlöpa samtidigt som de övriga i klassen sysslade med någonting annat i klassrummet. Till vårt förfogande hade vi två stycken grupprum där vi genomförde boksamtalen.

Vecka 43-45. Dessa två veckor kom att se i stort sett likadana ut. På torsdagarna genomförde vi veckans boksamtal. Vi förde under hela vår praktiken diskussion med barnen angående böcker och försökte påverka dem så att de blir mer intresserade av läsning.

Vecka 46. Under praktikens sista fulla vecka avslutade vi boksamtalen. På torsdagen hade vi det sista boksamtalen och efter att ha genomfört samtliga samtal fick grupperna berätta för de övriga i klassen om den bok som de har läst. Efter detta hade vi en gemensam utvärdering i klassrummet. Där fick barnen säga vad de tyckte om vårt läsprojekt.

Vecka 47. På måndagen genomförde vi intervjuer med samtliga barn. Detta gjorde vi för att se om det har skett någon ändring på barnens syn på litteratur och läsning. Samtalen med barnen skedde i små grupper dock inte samma grupper som användes för boksamtalen. Att vi bytte grupper beror på att gruppernas syn på böcker kan vara olika. Praktiken avslutades och vi sammanställde resultatet.

Resultat av enkätundersökning

Syftet med vår enkät var att titta på hur barnens läsvanor såg ut innan vi startade upp vårt läsprojekt.

Tolv av klassens nitton barn läser böcker minst 2-3 gånger i veckan under sin fritid. Två av barnen uppgav att de läser mycket sällan eller aldrig på sin fritid. Tiden som barnen spenderar för läsning av olika texter under sin fritid ligger för de flesta barnen (10 stycken) på ungefär en timma om dagen. Sju av barnen uppgav att de läser mindre än en timma per dag och två av dem säger sig läsa mellan 1-2 timmar per vecka.

Vad gör då barnen helst på sin fritid? Här hade vi flera olika svarsalternativ och barnen fick kryssa för högst tre av dem som de tyckte passade in på dem bäst. Av svaren att utläsa så är det tre fritidsaktiviteter som är mest populära bland de tillfrågade barnen. Idrott av något slag, vara med kompisar samt datorer och dataspel. Tre av barnen svarade att bokläsning är en av deras favorit sysselsättningar på sin fritid.

På frågan om vad barnen läser på sin fritid så väljer de allra flesta att läsa serier eller böcker tio av barnen väljer serier främst medan sju av dem väljer helst att läsa böcker. Två av barnen läser helst veckotidningar. Inget av barnen svarar att de läser dagstidningar.

På frågan om hur många böcker som de läser per vecka så var det en majoritet av barnen (12 stycken) som svarade att de läser mindre än en bok i veckan. Det var fyra stycken som svarade att de läser mellan 1 och 2 böcker per vecka. Tre av barnen uppgav att de läser mer än två böcker per vecka.

Bland svaren angående vilka genrer av böcker som är populärast att läsa bland de tillfrågade barnen finner vi att det var väldigt jämt fördelat mellan fem av kategorierna. Ungdomsböcker lockar flest läsare medan deckare och äventyrsböcker kommer tätt därefter. Sportböcker och fantasy böcker lockar också en hel del läsare. Det var endast kategorin sagor som inte lockade.

De flesta av barnen (16 stycken) uppger att biblioteket är den främsta källan för att inhämta litteratur. Sex av barnen uppger att de själva köper en stor del av de böcker som de läser. Två av barnen svarade att de får böcker som de läser.

Barnen som fått svara på denna enkät har en timma i veckan för att gå till skolbiblioteket för att låna böcker, både till bänkbok men även för läsning under fritiden. Två av barnen besöker biblioteket på annan tid än den som är utsatt på schemat.

På frågan om hur ofta någon brukade läsa högt för barnet när de var yngre så fick vi en stor spridning av svaren, allt från aldrig till att någon läser högt dagligen för barnet. De allra flesta (9 stycken) svarade att man fick höra högläsning ungefär 2-3 gånger per vecka sedan var det jämt fördelat mellan de övriga svarsalternativen. Två barn svarade att ingen brukade läsa högt för dem när de var yngre.

Känslan som barnen får när barnen läser en bok är för den största delen att de känner inget speciellt, varken tråkigt eller roligt. Det är dock fler som anser att det känns ganska roligt eller roligt när de läser en bok (8 stycken), jämfört med de barn som tycker att det känns ganska tråkigt eller tråkigt att läsa en bok.

Hur ofta läser då barnen skönlitterära böcker under skoltid? Svaret vi fick är att tio av barnen säger sig läsa en skönlitterär bok ungefär 1-2 gånger i veckan. Två barn svarade att de brukar läsa skönlitterära böcker 3-4 gånger i veckan. Sju av barnen sade sig sällan läsa böcker i skolan.

Vill barnen läsa mer skönlitterära böcker i skolan? På den frågan fick vi svaret att det vill de verkligen göra. Nästan alla (16 stycken) svarade att de ville läsa mer skönlitteratur under skoltid. Endast tre av de tillfrågade ville inte läsa mer böcker i skolan.

Frågan som tar upp barnens TV vanor under en vanlig kväll gav svaret att nio av barnen dvs nästan hälften av dem spenderar ca 1 timma per kväll framför TV apparaten. Sedan var spridningen ganska stor bland de övriga, allt mellan att titta på TV mindre än 1 timma per kväll till att titta på TV mer än 4 timmar per kväll.

På frågan om barnen vill läsa mer böcker än vad de redan nu gör så var det väldigt stor del av dem (13 stycken) som svarade ja på den frågan, resten av barnen (6 stycken) svarade nej. Av de som svarade nej så var det jämt fördelat på orsakerna till detta. Det var två som inte ansåg sig ha tid för mer läsning, två orkar inte läsa mer och två uppgav att de inte gillar att läsa.

Resultat av boksamtalen

Under de fem boksamtalen som vi genomförde med varje grupp så förde vi anteckningar kring vad barnen sade och tyckte. Vi kommer inte här i resultatet redovisa om vad varje grupp sade vid varje samtal utan att vi koncentrerar oss mer på hur själva mötena gick till och vilka känslor barnen hade kring dessa möten.

Vi använde oss av Aidan Chambers metod som finns beskriven i bakgrunden som kortfattat går ut på att deltagarna i läsgruppen ska diskutera kring tre huvud punkter: utbyta positiva/negativa åsikter kring det lästa, utbyta eventuella svårigheter samt att man ska diskutera olika mönster man kan hitta i texten. Vi kommer här att redovisa tankarna och hur resonemanget gick kring de tre olika punkterna.

Utbyta positiva och negativa åsikter kring det lästa: Den vanligaste kommentaren vi som ledare för boksamtalen fick höra var att "den var bra" eller "den var dålig" vi var tvungna att ställa följdfrågor som vad var det som var bra/dåligt med det lästa. Flera av eleverna tyckte att det lästa innehållet både var bra och dåligt, då fick vi gå in och fråga om detta och då visade det sig ofta att det var enskilda händelser och kapitel i boken som var av skiftande gillande. Man fick fram att de flesta av eleverna tycker om boken först när det blir spännande eller roligt i boken men innan dess så ansåg de allra flesta att boken var dålig eller tråkig.

Utbyta eventuella svårigheter i texten: Under denna punkt i boksamtalen varierade samtalen väldigt mycket. Vissa grupper som läste lite mer svårförståeliga böcker fick här en fin diskussion och det var oftast någon i gruppen som hade förstått vad någon annan inte hade förstått så bra. Man fick i dessa grupper samtal som gjorde att man inom gruppen kunde lösa eventuella svårigheter för att sedan kunna gå vidare i handlingen. En del av grupperna ansåg dock sig inte ha några svårigheter att diskutera kring och dessa boksamtalen gick också lite snabbare. Här gick vi som ledare för boksamtalen in och försökte få barnen att hitta några svårigheter som de kunde diskutera eftersom de oftast inte kunde hitta några så blev det så att de istället diskuterade små och obetydliga delar av texten.

Diskutera kring eventuella mönster i den lästa texten. Ingen av de fem läsgrupperna hittade några väsentliga mönster i texten. De mönster som de tog upp var namn och platser som ofta förekom i den lästa texten. Här kunde vi som ledare för boksamtalen inte hjälpa grupperna särskilt mycket utan det blev mer att vi inte lade ner så mycket tid på just denna punkt.

Barnens tankar kring läsprojektet

Under läsprojektets gång och framförallt när det avslutades har barnen som deltagit fått berätta om vad de tycker om projektet. Resultatet av vad barnen tycker skiftar lite grann men de allra flesta var positiva till läsprojektet. Barnen har fått sitta i sina läsgrupper där de har diskuterat kring projektet. De flesta av barnen ansåg att det hade varit roligt att genomföra projektet. Endast två av de nitton deltagande barnen tyckte att det hade varit tråkigt att vara med på vårt projekt. En av grupperna ansåg att det hade varit "sådär" att genomföra läsprojektet. De som var negativa var framförallt missnöjda med att de inte fick välja böckerna helt fritt utan att de inom gruppen var tvungna att rösta fram boken som de skulle använda eftersom man inte kunde komma överens på annat sätt. De barn som inte fick sin vilja fram i omröstningen var också de barn som var mest negativa till läsprojektet.

Många av barnen tyckte också att de fick läsa alldeles för korta avsnitt mellan varje boksamtal, de ansåg att man inte fick något grepp om innehållet och att man inte riktigt kom in i handlingen på rätt sätt. De menade att det bästa hade varit om man själv hade fått välja antal sidor att läsa, men då sade ett av barnen att det inte skulle fungera eftersom alla ska diskutera samma innehåll vilket försvåras om en har läst tjugo sidor och en annan fyrtio. Inget av barnen hade tidigare fått vara med på ett liknande projekt vilket gjorde att flera av dem tyckte att det hade varit spännande att få vara med på någonting helt nytt.

En av läsgrupperna ansåg dock att man hade allt för många boksamtal, detta gjorde enligt dem att man inte alltid hade någonting att diskutera om inte det hade hänt någonting speciellt i boken. Den här gruppen ansåg att man skulle ha ett boksamtal varannan vecka istället för att få en bättre förståelse för bokens innehåll och att man samtidigt skulle ha mer att diskutera kring.

Barnens åsikter kring de tre huvudpunkterna som Aidan Chambers metod för boksamtalen var uppbyggda på var lite varierande. De allra flesta ansåg att den första punkten där man diskuterar positivt och negativt kring det lästa att det var den lättaste punkten att samtala

kring. Den andra punkten som berörde eventuella svårigheter var också användbar enligt barnen men några av grupperna som inte hade stött på några större svårigheter tyckte att denna punkt var onödig för att det bara krånglade till det hela eftersom de redan förstod innehållet. De grupper som hade lite mer svårlästa böcker tyckte dock om denna diskussionspunkt för att då fick man hjälp av de andra i gruppen för att kunna förstå och komma vidare i texten. Den sista punkten där man ska leta eventuella mönster i texten var enligt samtliga barn minst användbar. Flera av barnen sade att det är bara i en del sagor som man kan hitta mönster i historien, de tog upp bland annat Snövit och de sju dvärgarna som ett exempel. En annan var Prins hatt under jord där man kan hitta ett tydligt mönster i handlingen i och med att berättelsen återupprepades flera gånger innan det började hända någonting speciellt.

Sammanfattningsvis kan man säga att de allra flesta barnen var positivt inställda till vårt projekt och att de gärna skulle vilja vara med om någonting liknande igen. Mer om de enskilda barnens åsikter kommer i resultatredovisningen av barnintervjuerna.

Resultat av intervjufrågorna

Fråga 1. På vår fråga hur boksamtalen har påverkat de tillfrågade barnens läsvanor så svarade sex av barnen att de hade blivit mer positivt inställda till böcker och läsning. Svar vi fick kunde låta: "Ja jag har börjat läsa mer nu än innan boksamtalen startade." Ett svar som vi fick av två av barnen var att de hade börjat läsa böckerna mer noggrant nu än innan boksamtalen, tidigare så hade de båda slarvat igenom böckerna och inte riktigt uppfattat handlingen på samma sätt som de gör nu. Ett annat svar vi fick var att de nu hade fått se lite andra böcker som de kanske inte hade läst om de inte varit med om vårt läsprojekt.

Ett av barnen svarade att det inte hade blivit påverkat vare sig positivt eller negativt utan att han redan innan läste mycket böcker både hemma och i skolan. Barnet sade dock att det hade gett mer om hans läsgrupp hade haft en bättre och mer intressant bok att läsa.

Endast ett av de tillfrågade barnen sade sig ha fått negativt påverkade läsvanor efter att ha deltagit i läsprojektet. Även här ansågs det beror på att han tyckte att boken som hans grupp läste var rent ut sagt usel.

Fråga 2. På frågan om hur det känns inom dig när du tänker på ordet läsning fick vi flera olika svar. Dock så var den övergripande känslan positiv men det beror på vilken bok som ska läsas. Alla barn svarade att om det var en bra bok så kändes det bra när man tänkte på läsning medan en sämre bok medförde att man hade mer negativa tankar kring ordet läsning. Två av barnen svarade att det kändes spännande om man skulle få börja läsa en helt ny bok. Ett av barnen svarade att läsning var ett roligt tidsfördriv som passade perfekt om man inte hade någonting annat att göra så kunde man alltid ta fram en bok att läsa.

Ett av barnen svarade att det beror på, man kan ju ha fått tips av någon om en bra bok och då känns det bra när man ska börja läsa boken.

Två av barnen sade att de inte känns någonting speciellt när de tänker på läsning utan att det är någonting som man gör lite då och då utan att tänka mer på det, varken före eller efter

lässtunden. Inget av barnen ansåg sig känna olust när de tänker på läsning men det beror enligt de flesta barn helt och hållet på om boken är bra eller dålig.

Fråga 3. Som svar på frågan om de kommer att läsa mer nu efter att ha deltagit i vårt läsprojekt svarade hälften av de tillfrågade att de kommer att läsa mer nu än innan läsprojektet. Två av dessa sa att det beror på att man ser böckerna på ett annat sätt nu, man har helt enkelt blivit mer intresserad av läsning.

Två av barnen svarade att de kanske skulle börja läsa mer böcker nu men det berodde till stor del på om de skulle komma att få tid över till läsning, de hade så mycket annat att syssla med nu, bland annat ishockey och innebandy och dessa fritidsintressen gick klart före läsning för dessa två barn.

Endast ett av barnen svarade nej på frågan och det berodde på att detta barn redan läste så mycket böcker så det fanns inte tid för att läsa mer.

Fråga 4. På frågan om hur mycket läser du på din fritid fick vi varierande svar. Allt från att man nästan aldrig läser, till att man läser dagligen. Två av de åtta tillfrågade barnen svarade att de läser i stort sett dagligen båda sade sig läsa några sidor varje kväll innan de skulle sova. Ett av de båda barnen svarade att det var på grund av sin mamma som han läste varje kväll hon säger: "det är bra att läsa böcker".

Tre av barnen sade sig läsa ca varannan dag och även dessa brukade läsa en stund innan de skulle sova. Ett av barnen sade att man inte skulle läsa för mycket böcker för då skulle man kanske lessna.

Ett av barnen svarade: "inte så ofta men när jag väl läser så sträckläser jag böckerna från pärm till pärm, men är boken tråkig så läser jag inte alls"

Endast ett av barnen svarade att "jag läser nästan aldrig, det är bara nu när vi har haft läsprojektet som jag har läst böcker"

Fråga 5. På frågan om de skulle vilja läsa mer skönlitterära böcker i skolan efter att ha deltagit i vårt läsprojekt svarade nästan alla, sju av åtta att de ville läsa mer böcker. Flera av dessa ville ha en daglig lässtund där de fick sitt i lugn och ro och läsa sina böcker. Allt mellan en kvart och en halvtimme skulle det finnas tid för bokläsning enligt dessa.

Ett av barnen sa att det är viktig att man då får lugn och ro för annars skulle det inte vara någon mening att sitta och läsa böcker om man ändå inte kan koncentrera sig på innehållet.

Två av barnen skulle vilja läsa mer i skolan men då skulle man även få läsa serier annars skulle det bli tråkigt enligt dem.

Ett av barnen svarade ett nej på frågan barnet menade att de redan nu läste tillräckligt mycket skönlitteratur i skolan.

Diskussion

Syftet med vårt arbete var att undersöka hur vi genom ett läsprojekt kan stimulera elevers läsvanor.

Med hjälp av enkätundersökning, läsprojekt enligt Aidan Chambers metod för boksamtal och elevintervjuer skulle vi se om detta gick att genomföra. Efter att ha sammanställt resultatet kan vi säga att vi har uppnått vårt syfte. De flesta barnen har för avsikt att läsa mer böcker nu än innan vårt läsprojekt startade.

Enkätundersökning var ett viktigt verktyg för oss i undersökningen. Barnen hade en positiv inställning till att besvara enkäten och alla barn gjorde sitt bästa för att svara så uppriktigt som de bara kunde. Att fylla i en enkät var ganska nytt för många av barnen så det var bra att vi gick igenom enkäten tillsammans med barnen innan så att de förstod samtliga frågor innan de fick börja besvara dem.

Enkäten gav oss svar på hur barnens läsvanor såg ut innan vi startade upp vårt läsprojekt. Innan vi gav ut enkäten trodde vi att det skulle vara fler barn som inte läste så mycket utan gjorde andra saker på sin fritid. Lite överraskande för oss var även tiden som barnen lägger ner på läsning under sin fritid även om de flesta läste mindre än en timma om dagen så var det ändå 10 stycken som sade sig läsa cirka en timma om dagen vilket vi anser vara ganska mycket för barn i den åldern. Något som vi fann intressant var att intervjuerna visade att många av barnen nu efter vårt läsprojekt vill läsa mer böcker vilket var vårt syfte med projektet. I tidigare läsundersökningar (se sid 4) så var det 28 procent av de då tillfrågade barnen som inte hade läst en bok under den senaste månaden. I vår undersökning så var siffran på antalet barn som läser mycket sällan eller aldrig betydligt mindre 2 av 19 det vill säga drygt 10 %.

Med hjälp av enkäten ville vi också titta på hur barnen prioriterar läsning som fritidsaktivitet och vi trodde inte att det alternativet skulle hamna på topp. Men att endast tre barn kryssade för läsning anser vi vara lite konstigt, många av barnen säger ju sig läsa i cirka en timma om dagen på sin fritid. Som väntat kan man se att idrotta, vara med kompisar och att sitta framför datorn är de absolut populäraste fritidsaktiviteterna bland dessa barn. Lite tråkigt tycker vi dock att det är att de tre barn som föredrog bokläsning på sin fritid verkade prioritera detta före att umgås med vänner, detta tycker vi inte är bra. Visst är det bra att man läser men man får inte tappa den sociala kontakten med kamraterna.

Inte helt oväntat för oss var att barnen helst läser böcker och serier med en viss övervikt på serierna enligt enkäten. Enligt Furulang och Örvig (se s.3) så är det dock så att de barn som läser mycket serier ofta också läser mycket annan litteratur så man ska nog inte dra för stora växlar av att barnen väljer serier framför skönlitteratur, det är dock viktigt att man har koll så att barnen inte bara läser serier utan att de även läser böcker.

Enligt Svensson (1989) så ska barn i den här åldern (ca 11år) ligga på en läsfas där de börjar tycka om att läsa äventyrsböcker och detta är någonting som stämmer överens med barnen i detta projekt. Det kan ju även vara så att det går lite mode i vad man ska läsa och just nu är

det väldigt populärt med äventyrsböcker. Sagan om ringen Skriven av J.R.R Tolkien är ett bra exempel på en äventyrsbok som läses av ganska unga barn.

16 av 19 barn lånar böcker på biblioteket. Dock besöker de inte biblioteket särskilt ofta utan för de flesta av barnet sker det endast en gång i veckan när de har ett schemalagt besök där. (se bilaga 4). Detta överensstämmer med Nilssons (1986) forskning kring var barn hittar litteratur som de läser.

En intressant koppling vi kan göra angående barnens nuvarande läsvanor och hur ofta någon läste högt för dem när de var yngre (upp till 8 år). De barn som fick uppleva högläsning ofta visar sig i vår undersökning också vara de som nu läser mest. Till skillnad från dem som sällan eller aldrig fick höra högläsning, vilka inte heller läser skärskilt mycket litteratur nu. (se bilaga 4) Rimsten-Nilsson menade att all läsning utvecklar språket (1989) och efter att ha genomfört dessa boksamtal kan vi inte annat än att hålla med om detta. Även på barnens kommunikativa förmåga kunde vi se en gradvis förbättring under projektets gång. Förståelsen för det lästa blev hos flera barn synliggjorda för oss på ett klart sätt.

Att genomföra intervjuerna var inte så lätt som vi trodde innan, för att få ett bra resultat krävs det att vi som intervjuare har en klar ide om vilken typ av information som vi egentligen söker, dels måste vi även få barnet att avslöja sina tankar så långt det är möjligt genom att ha följdfrågor som varierar beroende på vad barnen svarar. Intervjuerna som vi genomförde var inte så styrda utan vi hade några huvudfrågor som vi utgick ifrån och därefter kom följdfrågorna beroende på hur barnet svarade.

En tydlig skillnad vi kunde se när vi genomförde intervjuer var barnens känslor till läsning. Vid enkätillfället så var barnens känslor ganska neutrala men efter att ha deltagit i vårt läsprojekt så hade de fått en mer positiv inställning till läsning. Av intervjuerna kan vi även se att vårt läsprojekt har påverkat barnen så att de vill läsa mer böcker under skoltid än vad de tidigare gjorde. Detta tyder på att läsprojektet har påverkat barnens läsvanor på ett positivt sätt vilket var en del av syfte. Detta är någonting som förstärks i elevintervjuerna där nästan alla svarar att de kommer att läsa mer böcker nu efter att ha deltagit i vårt läsprojekt.

Boksamtalen som vi genomförde en gång i veckan under praktiken var väldigt omtyckta av de flesta barn. För oss som ledde boksamtalen gick det bra, i början var vi lite osäkra men detta var någonting som snabbt försvann och vi anser att vi lyckades genomföra samtliga boksamtal på ett bra sätt. Eftersom vi använde oss av Aidan Chambers metod för boksamtal så var vi ganska låsta kring de punkter som skulle diskuteras. Det fanns några av de mer lässvaga eleverna som inte tyckte riktigt bra om detta eftersom de hade lite svårt att förstå dessa punkter, men efter att vi hjälpt till och förklarat punkterna som skulle diskuteras så gick det bättre. I början var det lite svårt för barnen att komma igång men det gick ganska snabbt för dem att förstå hur samtalen skulle byggas upp och kring vilka punkter man skulle diskutera. När barnen under de första boksamtalen skulle utbyta positiva respektive negativa åsikter kring det lästa så var det orden bra och dåligt som var vanligast. Men efter några genomförda boksamtal så fick diskussionerna ett annat flyt. Man gick nu in lite djupare i texten. Den punkt som barnen hade svårast att diskutera kring vid boksamtalen var att hitta eventuella mönster i texten. Här var det vanligast att de nämnde namn och platser som ofta förekommer i texten. Många barn förstod inte vad som menades med denna punkt och vi

hade svårt att få dem att förstå även om vi förklarade vad som menades. Detta tycker vi inte påverkade boksamtalen negativt eftersom barnen fick så fina diskussioner kring de två övriga frågorna.

När vi utvärderade boksamtalen fick barnen sitta i grupperna och tillsammans så diskuterade vi vad barnen tyckte om boksamtalen. Att vi valde att samtala med barnen i grupp istället för enskilt beror dels på tidsbrist men även att vi ville få hela gruppens åsikter.

Glädjande för oss så var det en stor majoritet av barnen som efter genomfört läsprojekt ville läsa mer böcker, både hemma på fritiden men framför allt under skoltid. Detta kommer nu att ske enligt deras klasslärare.

Reliabilitet

När man ber barn fylla i en enkät så är det risk att barnen svarar på ett sådant sätt som de tror att vi vill att de ska göra. Vi var noga med att förklara för barnen att det definitivt inte finns några svar som är mer rätt än andra och vi tror att detta gjorde att barnen svarade som de verkligen kände och inte som de trodde att vi ville att de skulle svara. Detsamma gäller för elevintervjuerna som genomfördes efter genomfört läsprojekt, men då hade vi lärt känna barnen på ett annat sätt vilket gör att de kanske svarade på ett annat sätt. Vi anser att barnen svarade på enkäten och intervjufrågorna på ett sådant sätt att vi kan säga att undersökningarna har god tillförlitlighet.

Validitet

Är det endast läsprojektet som påverkat barnens läsvanor på ett positivt sätt vilket var vårt syfte eller är det vi som personer som fått barnen att känna en lusta att vilja läsa mer böcker?

Resultatet kan även ha påverkats på grund av att detta var en klass tyckte om att läsa böcker, genomför man detta projekt i en klass där många inte tycker om att läsa kan man få ett helt annat resultat. Vi har med detta projekt fått en bra bild av barnens läsvanor och att vi som personer tillsammans med ett intressant läsprojekt lyckats få en positiv påverkan på barnens läsvanor.

Fortsatt forskning

Efter att ha deltagit i vårt läsprojekt så ville de flesta barnen att de skulle läsa mer böcker på skoltid, det skulle vara intressant och titta på om detta skulle påverka barnens läsvanor på fritiden. Ett annat intressant sak att titta på är om ett läsprojekt liknande vårt påverkar barnens syn på läsning, vi fick höra kommentarer som visade att flera av barnen nu läste texten på ett annat sätt nu än innan läsprojektet. Man läste helt enkelt lite mer noggrant nu.

Litteratur

Amborn, H. Hansson, J (1998). *Läsglädje i skolan*. Falun: Falu Bokproduktion.
ISBN 91-7221-045-1

Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
ISBN91-44-00417-6

Chambers, A. (1993). *Böcker inom oss*. Stockholm: Rabén & Sjögren Bokförlag.
ISBN 91-29-64542-5

Furuland, L. Örvig M. (1986). *Utblick över barn- och ungdomslitteraturen*. Stockholm: Rabén & Sjögren.
ISBN 91-29-57895-7

Klingberg, G. (1972). *Barnlitteraturforskning - en introduktion*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
ISBN 91-20-03111-4

Nilsson, J. (1986). *Barn föräldrar böcker*. Stockholm: Almqvist & Wiksell Läromedel.
ISBN91-21-05581-5

Lindh-Munther, A. (1989). *Barnintervju som forskningsmetod*. Uppsala: Reprocentralen.
ISBN 91-87252-09-0

Patel, R. Davidson, B. (1994). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.
ISBN 91-44-30952-X

Rimsten-Nilsson, K. (1981). *Barnböcker och läslust*. Göteborg: Förlaget Gothia.
ISBN 91-7062-499-2

Svensson, C. (1989). *Barn och ungdomars läsning. Problemöversikt och förslag till forskning*. Linköping: Universitetet i Linköping.
ISBN 91-7870-516-9

Utbildningsdepartementet. (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna. Lpo 94*. Stockholm: Fritzes.
ISBN 91-38-31413-4

Enkätundersökning angående läsvanor

Fråga 1. Hur ofta läser du böcker på din fritid?

Varje dag
Varannan dag
2-3 dagar/vecka
1 gång/vecka
aldrig/mkt sällan

Fråga 2. Hur ofta läser du varje dag på din fritid? (böcker, tidningar m.m.)

Mindre än 1 tim
ca 1 tim
1-2 tim
2-3 tim
mer än 3 tim

Fråga 3. Vad gör du helst på din fritid?
Kryssa högst 3 kryss!

Idrott
vara med kompisar
Titta på TV(Video)
Dator
(Internet, spel m.)
Läsa böcker
Sjunga/Instrument
Samla på saker
naturliv
spela spel
(ej data spel)

Fråga 4. Vad läser du helst på din fritid?

Böcker
Dagstidningar
Veckotidningar
Serier

Bilaga 1 2:3

Fråga 5. Hur många böcker läser du per vecka?

Mindre än 1	☐
1-2	☐
mer än 2	☐

Fråga 6. Vilka sorts böcker läser du helst på din fritid? Högst **2** kryss.

Ungdomsböcker	☐
Faktaböcker	☐
Sagor	☐
Sportböcker	☐
Deckare	☐
Övriga	☐
Fantasy	☐
Äventyr	☐
Romantiska	☐

Fråga 7. Hur får du tag på de flesta böcker som du läser?

Bibliotek	☐
Köper	☐
Fått	☐
Lånat av någon	☐

Fråga 8. Hur ofta är du på biblioteket och lånar böcker (både med skolan och på fritiden)

1 gång/vecka	☐
2-3 gånger/vecka	☐
Fler än 3 gånger/vecka	☐
Nästan aldrig	☐

Fråga 9. Hur ofta brukade någon läsa högt för dig när du var yngre (upp till 8 års åldern)

Aldrig	☐
Sällan	☐
1 gång/vecka	☐
2-3 gånger/vecka	☐
Nästan varje dag	☐

Bilaga 1 3:3

Fråga 10. Hur tycker du det känns när du läser en bok?
(en bok som är varken toppen bra eller usel)

Roligt
Ganska roligt
Känns inget speciellt
Ganska tråkig
Tråkigt

☐
☐
☐
☐
☐

Fråga 11. Hur ofta läser du skönlitterära böcker i skolan?

Sällan
1-2 gånger/vecka
3-4 gånger/vecka
Nästan varje dag

☐
☐
☐
☐

Fråga 12. Skulle du vilja läsa mer skönlitterära böcker i skolan?

Ja
Nej

Fråga 13. Hur mycket ser du på TV varje kväll?
(under en vanlig kväll)

mindre än 1 tim
1 timma
2-3 timmar
mer än 4 timmar

☐
☐
☐
☐

Fråga 14. Skulle du vilja läsa mer böcker?

Ja
Nej

Fråga 15. Om du har svarat Nej på förra frågan.
Varför?

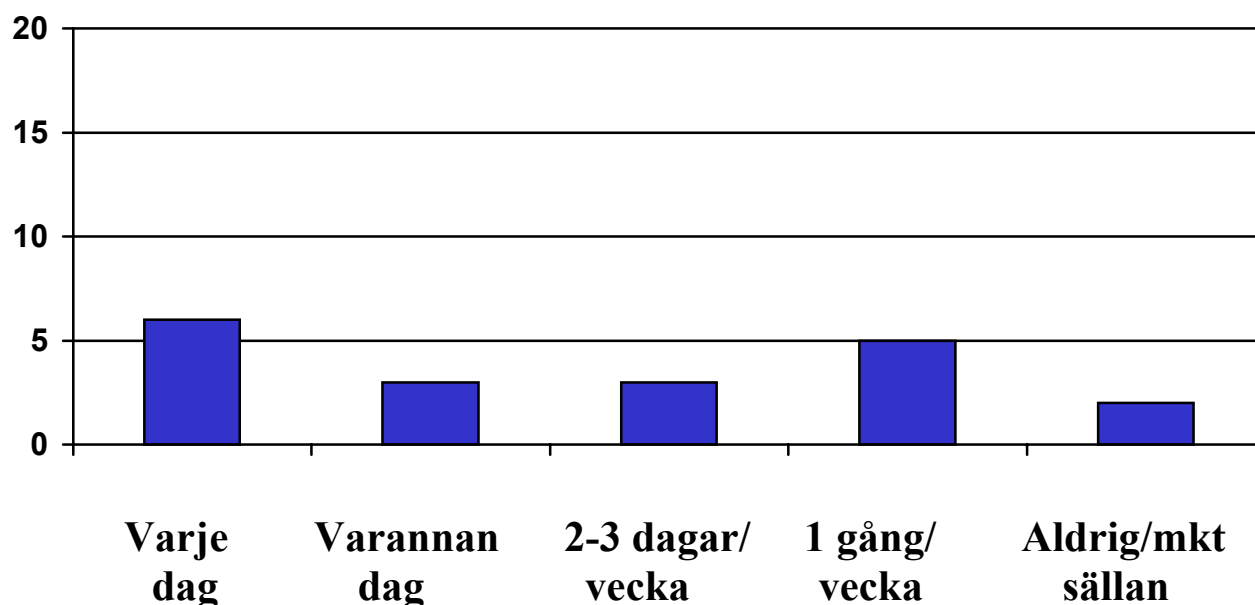
Har inte tid
Gillar inte att läsa
Orkar inte läsa

☐
☐
☐

Tack för er medverkan!!

Resultat av enkät.

Fråga 1: Hur ofta läser du böcker på din fritid?

Figur 1. Hur ofta man läser böcker på fritiden.

Figur 1 visar 6 av barnen läser böcker varje dag och de allra flesta (60%) läser böcker flera gånger per vecka. Endast 2 av de tillfrågade barnen läser aldrig eller mycket sällan böcker på sin fritid.

Fråga 2: Hur ofta läser du varje dag på din fritid.(böcker, tidningar m.m.)

Tid:	Antal barn:
Mindre än 1 timme	7
Ca 1 timme	10
1-2 timmar	2
2-3 timmar	0
Mer än 3 timmar	0

Figur 2. Hur länge man läser någon form av text per dag.

Enligt figur 2 kan man se att 7 av barnen spenderar mindre än 1 timme varje dag till läsning medan 10 av barnen läser ca 1 timme per dag. Endast 2 av barnen säger sig läsa mellan 1 och 2 timmar varje dag. Inget av de tillfrågade barnen läser mer än 2 timmar per dag.

Bilaga 2 2:7

Fråga 3: Vad gör du helst på din fritid? Kryssa högst 3 alternativ.

Aktivitet:	Antal barn:
Idrott	14
Vara med kompisar	15
Titta på TV (Video)	7
Dator (Internet, spel m.m.)	12
Läsa böcker	3
Sjunga/Instrument	1
Samla på saker	0
Naturliv	1
Spela spel (ej dataspel)	3

Tabell 2 visar på barnens fritidsintressen.

Enligt tabell 2 kan man se att största delen av barnen gillar att antingen idrotta, vara med kompisar och använda datorn i något syfte. 7 av barnen har TV tittandet som en av deras favorit sysselsättning medan det inte fanns någon som samlar på saker. Att spela spel och då inte data eller TV- spel verkar inte var så populärt, endast tre av barnen tycker om att göra det på sin fritid. Att sjunga eller att spela instrument är inte heller högt prioriterat av barnen på deras fritid bara ett av barnen kryssade för detta alternativ.

Fråga 4: Vad läser du helst på din fritid?

Litteratur:	Antal barn:
Böcker	7
Dagstidningar	0
Veckotidningar	2
Serier	10

Tabell 3 visar på vilken sorts litteratur som barnen helst läser på sin fritid.

Enligt tabell 3 kan man se att det är böcker och serier som dominerar bland de tillfrågade barnens val av litteratur. Inget av barnet svarade att de helst läser dagstidningar.

Fråga 5: Hur många böcker läser du per vecka?

Antal Böcker:	Antal barn:
Mindre än 1	12
1-2 böcker	4
mer än 2	3

Tabell 4 redogör för hur många böcker som barnen läser varje vecka.

Bilaga 2 3:7

Av tabell 4 kan man utläsa att barnen läser mindre än en bok i veckan, hela 63% svarar att de läser mindre än en bok i veckan medan 21% säger sig läsa 1-2 böcker i veckan. Endast 16% läser mer än två böcker per vecka.

Fråga 6: Vilken sorts böcker läser du helst på din fritid? Kryssa i högst 2 kryss.

Kategori:	Antal barn:
Ungdomsböcker	7
Faktaböcker	2
Sagor	0
Sportböcker	4
Deckare	6
Fantasy	4
Äventyr	6
Romantiska	1
Övriga	3

Tabell 5 visar på vilken sorts böcker som barnen läser helst på sin fritid.

I Tabell 5 kan man se att det finns en ganska stor spridning mellan de olika alternativen även om det finns några som är mer representerade. Det är framförallt ungdomsböcker, deckare, sportböcker samt fantasyböcker som är populära. Inget av de tillfrågade barnen säger sig vilja läsa sagor och endast ett barn tycker om att läsa romantiska böcker. Faktaböcker har också ett lågt antal läsare.

Fråga 7: Hur får du tag på de flesta böcker som du läser?

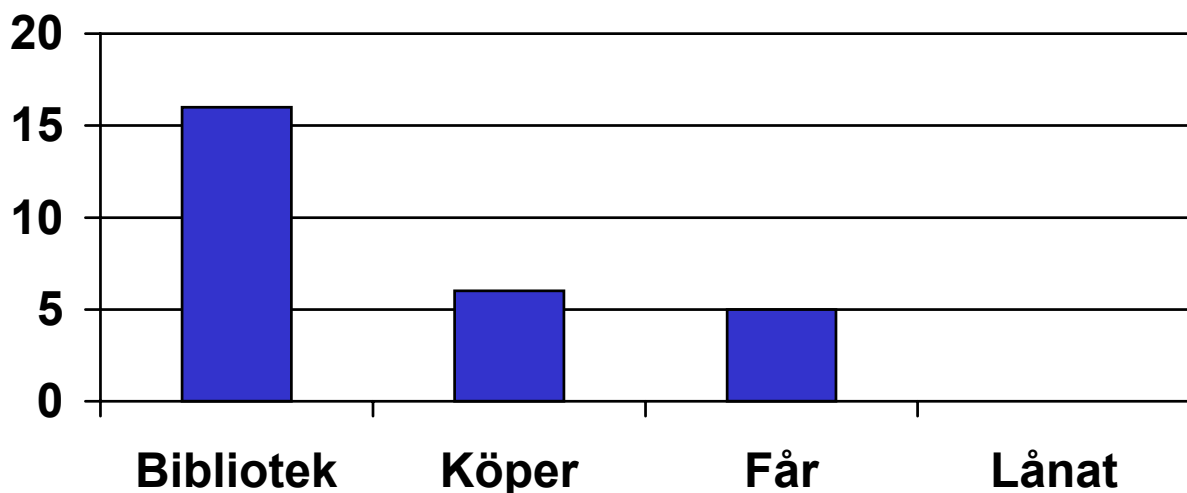

Diagram 2 visar på var barnen får tag på böckerna som de läser.

Enligt diagram 2 så kan man se att de allra flesta av barnen (16 stycken) lånar böcker på biblioteket. En stor del av de tillfrågade (6 stycken) svarade också att de köper sina böcker.

Bilaga 2 4:7

Fem av barnen uppgav att de brukar få böcker av någon annan medan inget av barnen säger sig låna böcker av någon annan än biblioteket.

Fråga 8: Hur ofta är du på biblioteket och lånar böcker?
(både med skolan och på fritiden)

Antal tillfällen:	Antal barn:
1 gång/vecka	17
2-3 gånger i veckan	1
Fler än 3 gånger i veckan	0
Nästan aldrig	1

Tabell 6 visar på hur ofta barnen besöker biblioteket för att låna böcker.

Av tabell 6 kan man utläsa att en mycket stor majoritet av barnen (89%) besöker biblioteket för att låna böcker en gång i veckan. Ett av barnen går på biblioteket 2-3 gånger medan ett av barnet nästan aldrig besöker biblioteket.

Fråga 9: Hur ofta brukade någon läsa högt för dig när du var yngre? (upp till 8 års ålder)

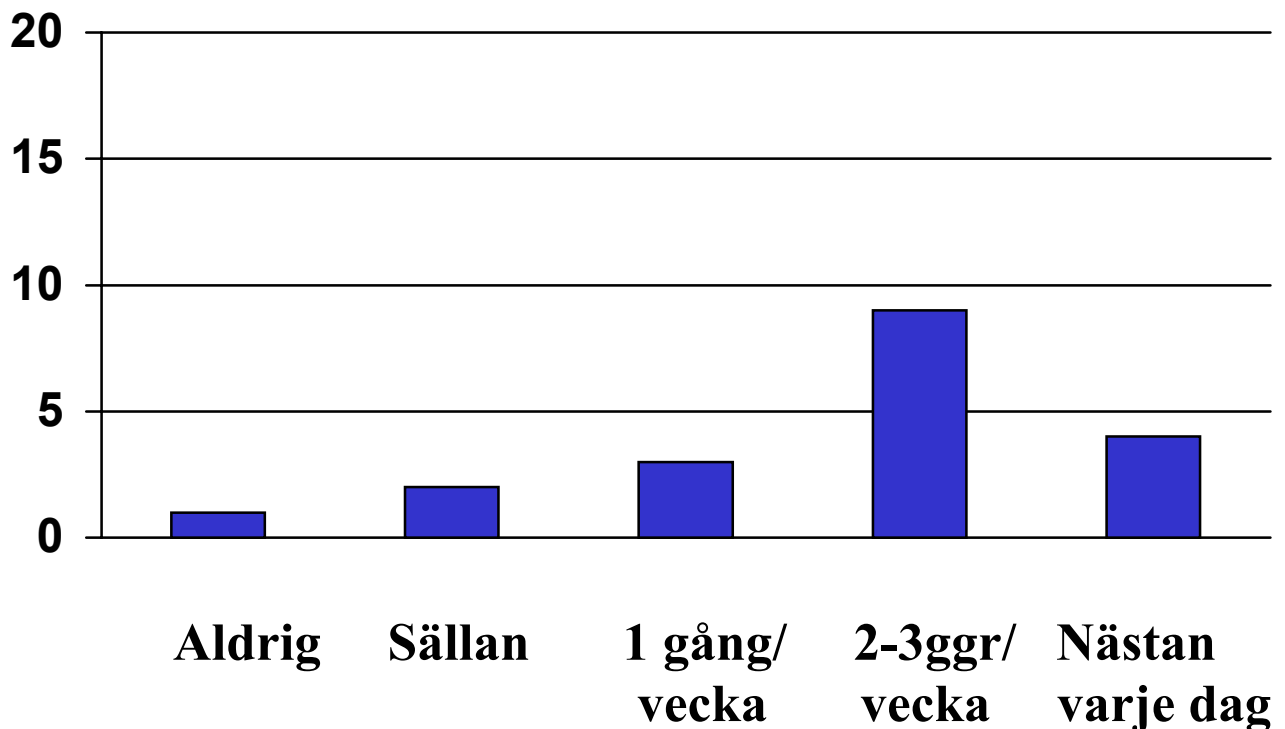

Diagram 4 visar på hur ofta någon brukade läsa för barnet upp till 8-års åldern.

Ett av barnen (5%) svarade att ingen brukade läsa högt för honom/henne i åldern upp till 8 år. Två av barnen (11%) svarade att man sällan läste för dem medan 3 av barnen (16%) uppgav att någon läste högt för dem en gång i veckan. 9 av barnen (48%) säger att någon läste högt för dem 2-3 gånger per vecka och 4 av barnen (21%) svarade att någon brukade läsa högt för dem nästan varje dag.

Bilaga 2 5:7

Fråga 10: Hur tycker du det känns när du läser en bok?
(En bok som varken är toppenbra eller usel)

Roligt	6
Ganska roligt	2
Känns inget speciellt	7
Ganska tråkigt	4
Tråkigt	0

Tabell 7 visar vilken känsla som barnen har när de läser en bok som är varken toppenbra eller usel.

Av tabell 7 kan man utläsa att de många av barnen (42%) har en positiv känsla (roligt eller ganska roligt) när de läser en helt vanlig bok som de varken uppfattar som toppenbra och inte heller helt usel. 37% av de tillfrågade barnen säger att det känns inget speciellt när de läser böcker medan 21 % medger att det känns ganska tråkigt när de läser böcker.

Fråga 11: Hur ofta läser du skönlitterära böcker i skolan?

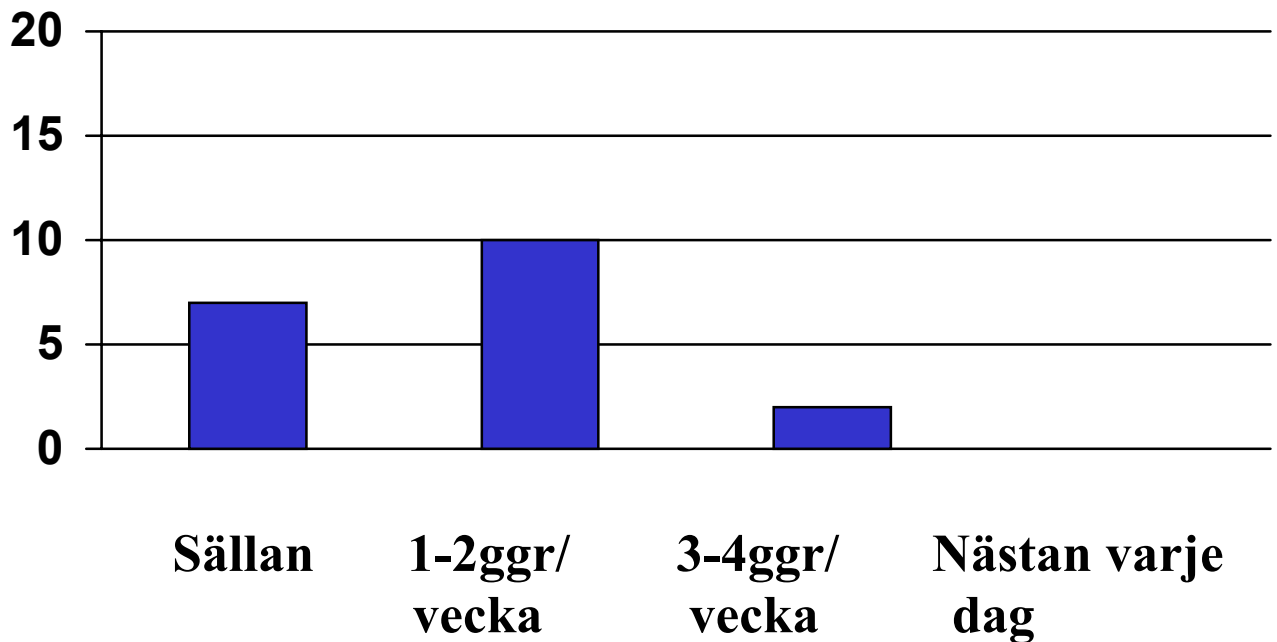

Diagram 4 visar på hur många gånger barnen läser skönlitterära böcker i skolan.

Enligt diagram 4 kan man se att sju av barnen (36%) läser skönlitterära böcker i skolan sällan och att 10 av barnen (53%) uppger att de läser skönlitterära böcker 1-2 gånger per vecka. 2 av de tillfrågade barnen (11%) säger sig läsa skönlitterära böcker 3-4 gånger per vecka medan inget av barnen läser skönlitterära böcker nästan varje dag.

Fråga 12: Skulle du vilja läsa mer skönlitterära böcker i skolan?

Svar:	Antal barn:
Ja	16
Nej	3

Tabell 8 visar på hur många som vill läsa mer eller mindre skönlitterära böcker i skolan.

Av tabell 8 kan man se att en stor majoritet (84%) av barnen vill läsa mer skönlitterära böcker i skolan medan tre av barnen (16%) svarar nej på frågan.

Fråga 13: Hur ofta ser du på TV varje kväll?
(Under en helt vanlig kväll)

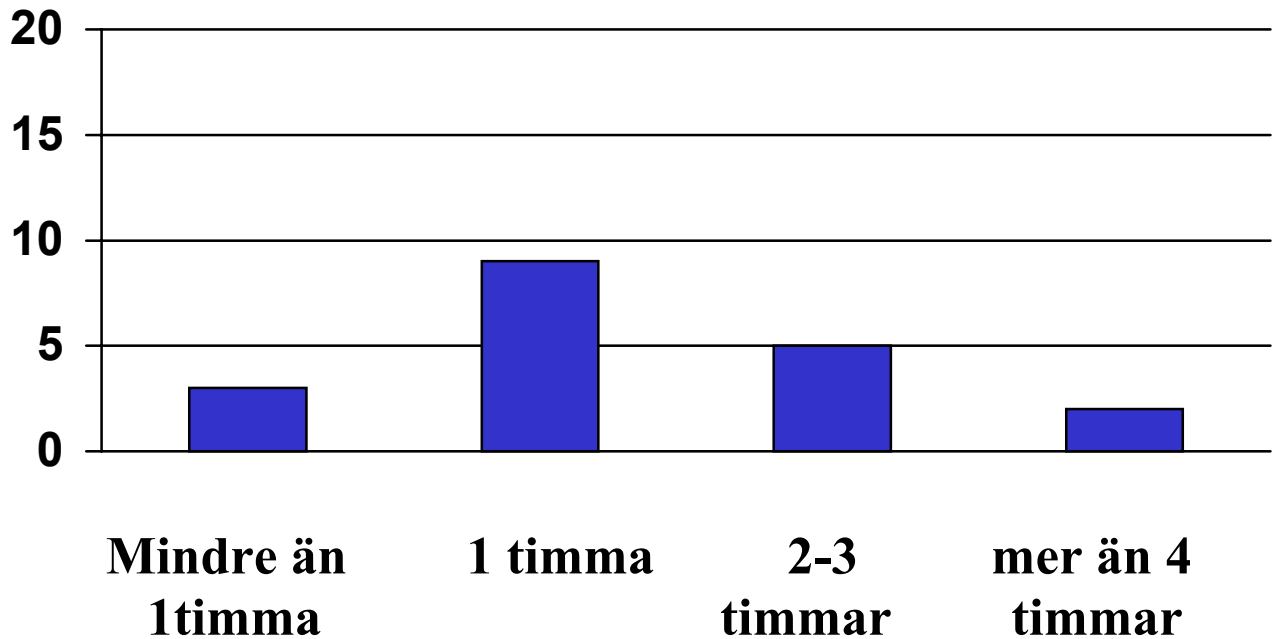

Diagram 5 visar på hur mycket tid barnen spenderar framför TVn en vanlig kväll.

Av diagram 5 kan man utläsa att 3 av barnen (16%) tittar på TV mindre än en timma under en vanlig kväll. Andel barn som tittar på TV en timma per kväll är 9 (47%). Fem av barnen (26%) säger sig titta på TV mellan 2-3 timmar per kväll och två av dem (11%) tittar på TV mer än 4 timmar per kväll.

Bilaga 2 7:7

Fråga 14: Skulle du vilja läsa mer böcker?

Svar:	Antal barn:
Ja	13
Nej	6

Tabell 9 visar på hur många av barnen som vill läsa mer böcker.

Enligt tabell 9 kan man utläsa att 13 av barnen (68%) vill läsa mer böcker medan 6 av dem (32%) inte vill läsa mer böcker.

Fråga 15: Om du har svarat nej på förra frågan, Varför?

Orsak:	Antal barn:
Har inte tid	2
Gillar inte att läsa	2
Orkar inte läsa	2

Tabell 10 visar varför barnen svarat nej på föregående fråga.

Enligt tabell 10 så ser man att av de sex barn som svarat nej på föregående fråga är det jämt fördelat mellan de tre olika svarsalternativen angående orsak till varför man inte vill läsa mer böcker.

Bilaga 3

Intervjufrågor angående läsvanor.

Fråga 1: Hur har våra boksamtal påverkat dina läsvanor, har de påverkat dig på ett positivt eller ett negativt sätt?

Fråga 2: Hur känns det inom dig när du tänker på läsning?

Fråga 3: Kommer du att börja läsa mer nu efter att ha deltagit i vårt läsprojekt?

Fråga 4: Hur ofta läser du böcker på din fritid?

Fråga 5: Har vårt läsprojekt fått dig att vilja läsa mer böcker under skoltid?